

Μπήκαμε στο Βεστιάριο κάτω από το Θέατρο Γης

Από Γιώτα Κωνσταντινίδου - March 3, 2017

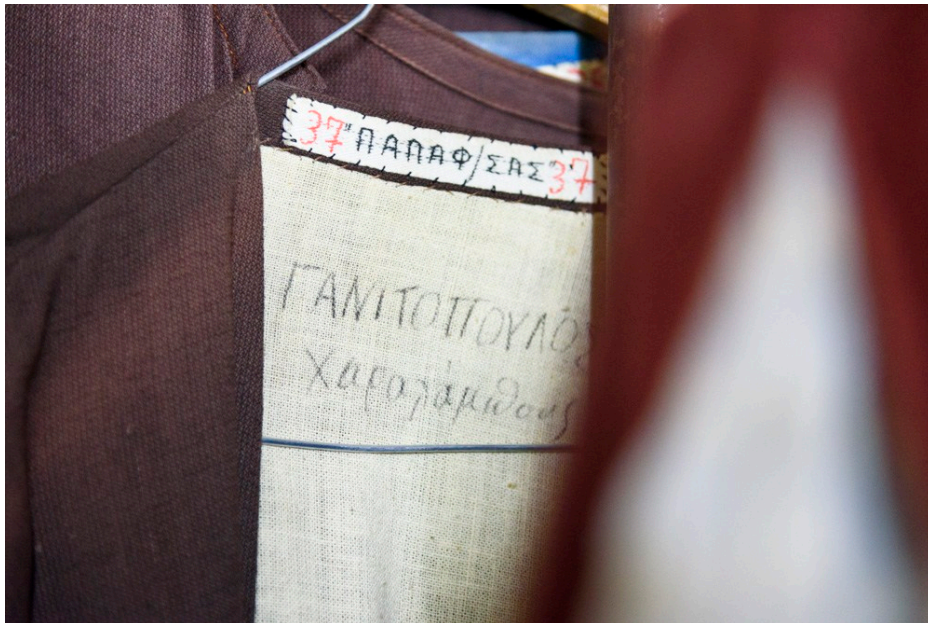
Εικόνες: Άγγελος Τσεκούρας

Στο Βεστιάριο του Κρατικού Θεάτρου που στεγάζεται στο Θέατρο Γης, φυλάσσεται μια μακρόχρονη και αδιάκοπη θεατρική ιστορία που αναδύεται μέσα από τα πιο εμβληματικά κοστούμια των πιο σημαντικών παραστάσεων του Κρατικού Θεάτρου.

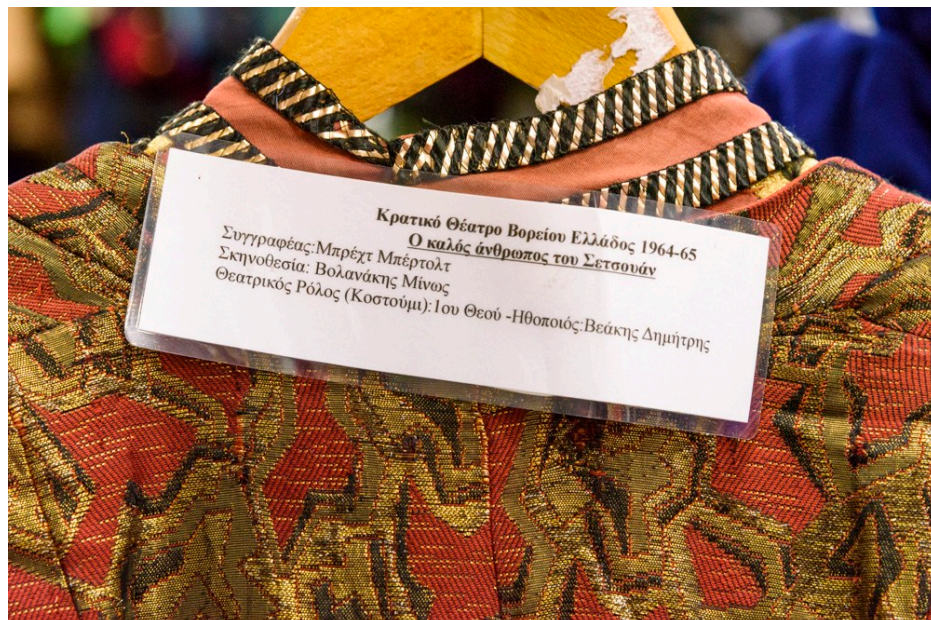
Κάνουμε λόγο για 15000 κομμάτια, από τα οποία μόνο το 10% αποτελούν εκθεσιακό υλικό, δηλαδή, 1500- 2000 θεατρικά κοστούμια, μας εξηγεί ο Υπεύθυνος Βεστιαρίου, Νίκος Μηνάς, που μας υποδέχεται και μας μνεί στα άδυτα του ενδυματολογικού πλούτου μισού και πλέον αιώνα.

Κοστούμια, καπέλα, αξεσουάρ, παπούτσια, κατακλύζουν τις αίθουσες του Βεστιαρίου που η μία διαδέχεται την άλλη σαν τον πέρασμα της ιστορίας σε κάθε παράσταση και χρονικό περίοδο.

Ξεκινάμε με τα πρόσφατα κοστούμια που χρονολογούνται από το 2000 και μετά για να καταλήξουμε στα κοστούμια που χρησιμοποιήθηκαν στην ιστορική παράσταση, «Παπαφλέσσας» του Σπύρου Μελά, το 1961, σε σκηνοθεσία Πέλου Κατσέλη και σκηνικά-κουστούμια Σπύρου Βασιλείου.

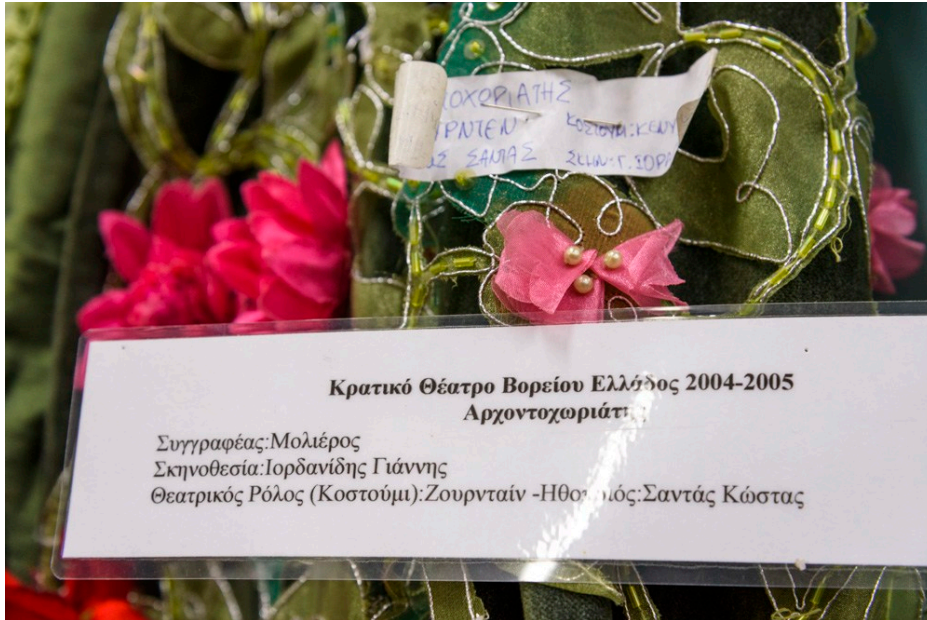
Το κοστούμι του Πρώτου Θεού από το έργο του Μπέρτολτ Μπρέχτ, «Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν» φορέθηκε από τον Δημήτρη Βεάκη το 1965, στο ανέβασμα του έργου στην Κεντρική Σκηνή της ΕΜΣ με το Γιώργο Βακαλό υπεύθυνο για τα κοστούμια της παράστασης.

Στην πρώτη παρουσίαση της **Μήδειας** του Ευριπίδη σε σκηνοθεσία Κωστή Μιχαηλίδη, το 1973 στο Αρχαίο Θέατρο Φιλίππων, το κοστούμι της πρωταγωνίστριας, σε ερμηνεία Έλσας Βεργή, αποτελεί γνήσιο έργο τέχνης και οφείλεται στην έμπνευση του σκηνογράφου και ενδυματολόγου Βασίλη Βασιλειάδη.

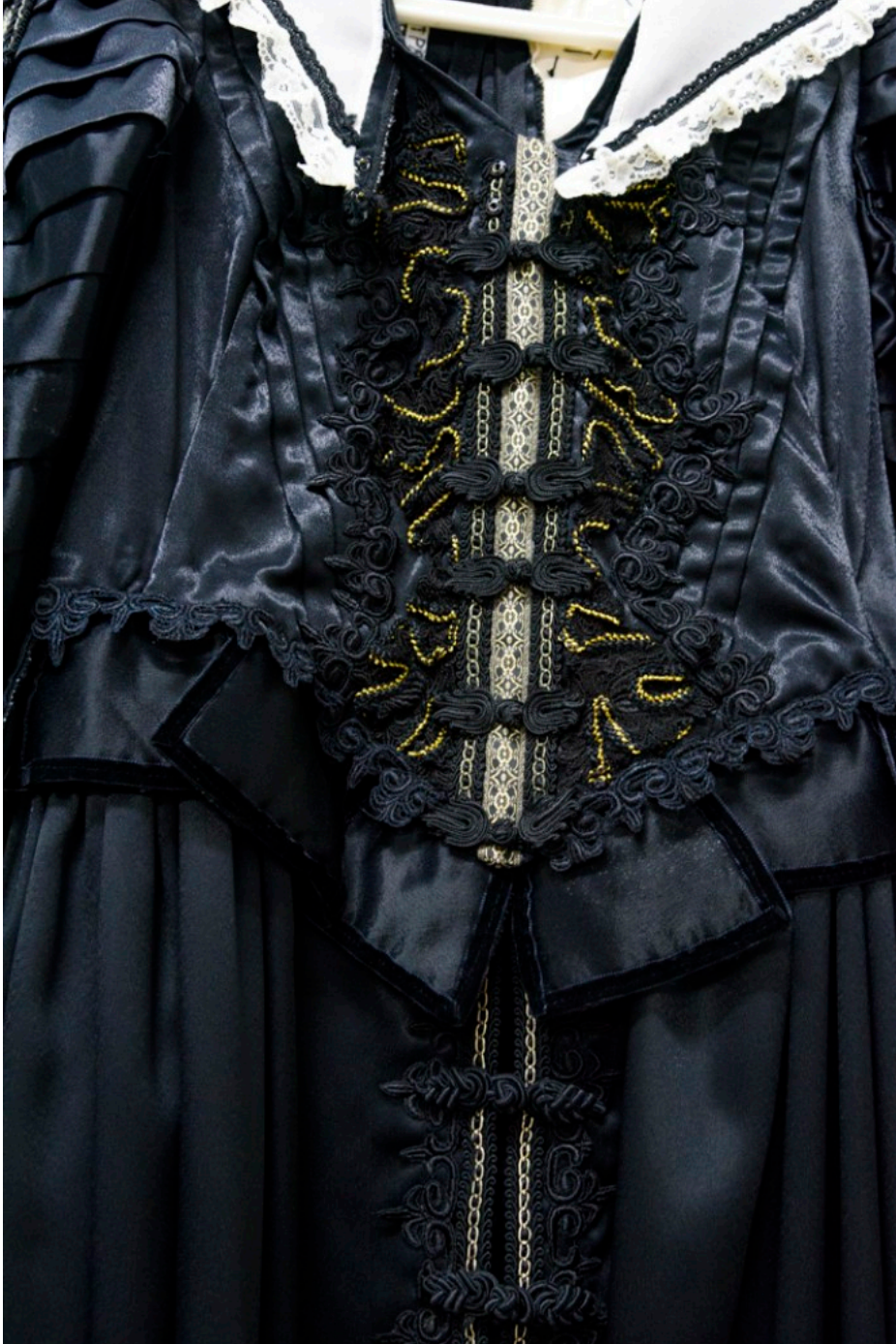
Ο ταλαντούχος σκηνογράφος και ενδυματολόγος, Κέννυ Μακλέλλαν, στον **Αρχοντοχωριάτη** του Μολιέρου, το 2004 σε σκηνοθεσία Γιάννη Ιορδανίδη, δημιουργεί κοστούμια που αγγίζουν τα όρια του κομψοτεχνήματος και προσδίδουν την ιδιαίτερη τεχνική του.

Το 2005 επιμελείται τα κοστούμια της Ειρήνης του Αριστοφάνη, με το Θύμιο Καρακατσάνη στο ρόλο του Τρυγαίου. Η μεγάλη ηθοποιός, Λίνα Λαμπράκη, στον ρόλο της Κόμησας του Ρουσιγιόν, στο Σαιξπηρικό έργο, «Τέλος καλό, όλα καλά» θα φορέσει το κοστούμι της ενδυματολόγου Αγνής Ντούτση, σε παράσταση του 2005 στο Βασιλικό Θέατρο.

Η οποιαδήποτε προσπάθεια ταξινόμησης του αχανούς υλικού αφορά κυρίως στο είδος του ρούχου. Ορδές από παντελόνια κοστούμιών που επαναχρησιμοποιούνται σε διάφορες παραστάσεις, κλασικά πουκάμισα, ανδρικά παπούτσια, ξεφτισμένα ταμπελάκια που αναγράφουν την παράσταση και κοστούμια που φέρουν στο εσωτερικό τους το όνομα του ηθοποιού, τη σειρά εμφάνισής του και το έργο στο οποίο εμπλέκεται. Η ηλεκτρονική καταλογογράφηση και η ψηφιοποίηση φαντάζει μακρινό όνειρο και μοναδικό εργαλείο εύρεσης αποτελεί η πολυετή εμπειρία του Υπεύθυνου αλλά και η αμέριστη αφοσίωσή του για τη συντήρηση των ρούχων.

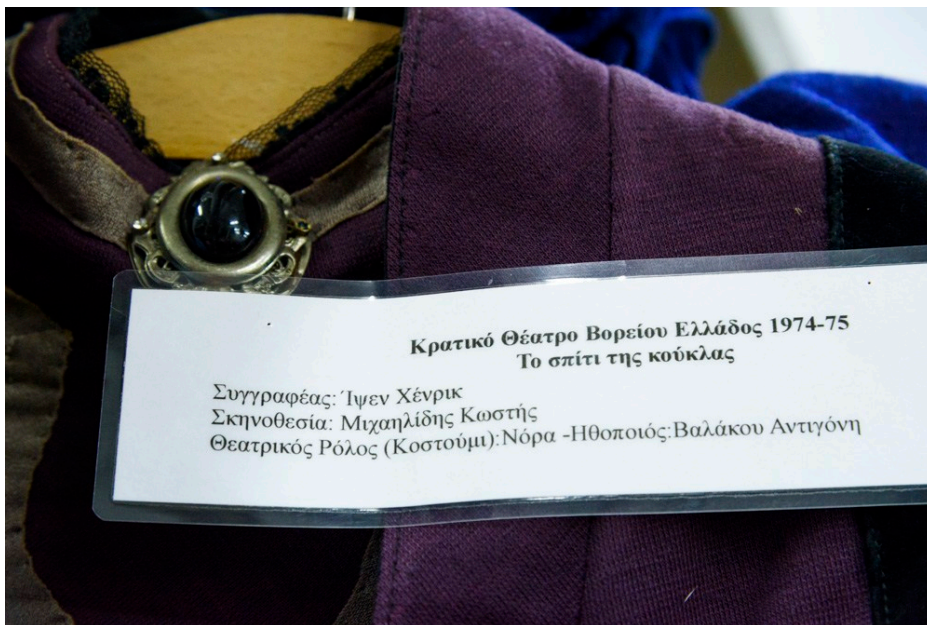
Η ταξινόμηση αφορά στο είδος του ρούχου. Με το πέρας μιας παράστασης, τα κοστούμια καταφθάνουν στο χώρο του Βεστιαρίου και παραμένουν ανέγγιχτα για ένα χρονικό διάστημα, περίπου 5 χρόνια λόγω πνευματικών δικαιωμάτων και εν συνεχεία, επαναχρησιμοποιούνται ή ανακυκλώνονται σε μια άλλη παράσταση. Ωστόσο, τα κομμάτια που έχουν επιλεγεί ως εκθεσιακά, είναι φυσικό και επόμενο να μην χρησιμοποιούνται ξανά. Από κάθε παράσταση, συνήθως, διακρίνουμε ένα ή δύο κοστούμια που εντάσσονται στο εκθεσιακό τμήμα. Μην ξεχνάμε, όμως, ότι κοστούμια από το αρχαίο δράμα και ειδικά σε παραστάσεις που ανεβαίνουν στην Επίδαυρο, θεωρούνται μοναδικά κομμάτια και δύσκολα μεταποιούνται ή αποτελούν βάση για κάποιο άλλο έργο και σε καμιά περίπτωση δεν θα τα ξαναδούμε στην Επίδαυρο. Μια φορά και τέλος. Είναι δύσκολα και ξεχωριστά κομμάτια που έχουν ταυτιστεί με το ύφος της παράστασης.

Παρά τις σκηνές και τους χώρους που διαθέτει το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, ο χώρος που επιλέχτηκε είναι αυτός στο θέατρο Γης. *Είναι ένας χώρος που διαθέτει το Κρατικό Θέατρο και είναι σε θέση να φιλοξενήσει λόγω της χωρητικότητάς του τον όγκο των θεατρικών αυτών κομματιών. Και το διπλάσιο χώρο να διαθέταμε, πάλι θα δεν μας έφτανε να καταχωρήσουμε τα ρούχα, ξανά και ξανά. Συνεχώς νέες παραστάσεις, νέα ρούχα, αλλά και σημαντικές δωρεές ιδιωτών. Με έχουν καλέσει να ανοίξουμε μπαούλα ιδιωτών και έμεινα εκστατικός με το ενδυματολογικό πλούτο που μπορούμε να ανακαλύψουμε στην πόλη μας. Ρούχα με υψηλή αισθητική που είναι δύσκολο να ξαναφτούν, αναφέρει ο Υπεύθυνος του χώρου καθώς μας υποδεικνύει ιδιαίτερα κομμάτια από προσωπικές συλλογές που αποτέλεσαν δωρεά του Βεστιαρίου.*

«Το κοστούμι στην ιστορία του θεάτρου είχε πάντοτε τον τύπο του, το ύφος του. Σήμερα έχει το μύθο του. Μιλάει κι αυτό για την ιστορία του ήρωά του», θα ισχυριστεί στο δοκίμιο, *Περί Θεάτρου*, ο Σωκράτης Καραντινός. Ένα ρούχο μπορεί να το έχουν φορέσει και 15 ηθοποιοί σε 15 διαφορετικές παραστάσεις ή ένας μεγάλος πρωταγωνιστής του θεάτρου. Είναι διαρκής η θεατρικής ιστορία που κουβαλούν από το 1961 και μετά.

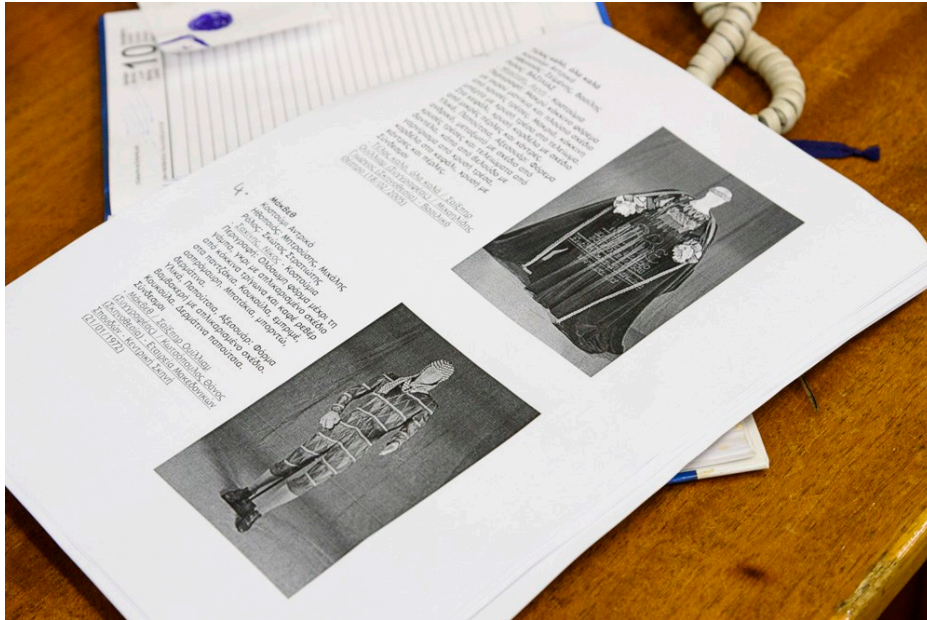

Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος 1974-75
Το σπίτι της κούκλας

Συγγραφέας: Ίψεν Χένρικ
Σκηνοθεσία: Μιχαηλίδης Κωστής
Θεατρικός Ρόλος (Κοστούμι): Νόρα -Ηθοποιοί: Βαλάκου Αντιγόνη

Ο Νίκος Μηνάς, ράφτης και λάτρης του ρούχου, καθώς έχει συνεργαστεί με σπουδαίους ενδυματολόγους, είναι σε θέση να ακολουθήσει το βλέμμα σου και να διακρίνει τον ενδυματολόγο του ρούχου, την παράσταση αλλά και τη χρονολογία του. Υπάρχουν σπουδαίοι ενδυματολόγοι με συγκεκριμένη τεχνική που η εμπειρία και η θεατρική γνώση καθιστά εύκολο να τους αναγνωρίσω σε κάποιο θεατρικό κοστούμι, όπως τις δημιουργίες της Έρσης Δρίνη, του Πάννη Μετζικώφ, του Κέννυ Μακλέλλαν, της κ. Ντούτση.

Άγρυπνος φρουρός ενός ανεξερεύνητου ακόμα θησαυρού μας περιμένει κατόπιν συνεννόησης με το Κρατικό Θέατρο για ένα ταξίδι ρόλων, μεταμφίησης, υψηλής αισθητικής και αζεπέραστης γοητείας. Στο Θέατρο Δάσους βρίσκεται το Φροντιστήριο του Θεάτρου όπου μπορούμε να περιηγηθούμε σε εκθεσιακά κομμάτια. Το Βεστιάριο είναι ανοικτό στις επισκέψεις σχολείων, θεατρικών Τμημάτων, φοιτητών Δραματικών Σχολών κατόπιν έγκρισης.

Όταν το 90% των ρούχων επαναχρησιμοποιείται, τότε μιλάμε ξεκάθαρα για έναν πλούτο εξοικονόμησης του θεάτρου. Ωστόσο, οι προβληματισμοί που ανακύπτουν εδώ είναι για πόσο χρονικό διάστημα θα καταφέρει να συντηρηθεί ένας συνεχώς αυξανόμενος όγκος ρούχων σε ένα χώρο που δεν ενδείκνυται ως ο πλέον κατάλληλος. Υγρασία, αέθουσες υπό συντήρηση και ένας υπάλληλος που παλεύει να περισώσει έναν ακατάπαυστο ενδυματολογικό πλούτο.

Η Όλγα Χατζηακώβου, θεατρολόγος και σκηνογράφος μας συνόδευσε στο χώρο του Βεστιαρίου ξεχωρίζοντας κοστούμια που αποτέλεσαν αναπόσπαστο κομμάτι ιστορικών παραστάσεων. Το *Φθινόπωρο* του 2006 έγινε η πρώτη έκθεση θεατρικών κοστούμιών στο Αλατζά Ιμαρέτ, την επιμέλεια της οποίας είχε η Ιουλία Σταυρίδου, που θα αναλάβει και την επόμενη έκθεση την Άνοιξη του 2017 στο Βασιλικό Θέατρο. Θα εκτεθούν 80 κοστούμια από ιστορικές παραστάσεις του Κρατικού Θεάτρου και σημαντικούς ενδυματολόγους, ενδεικτικά αναφέρω μερικούς, Πώργος Πάτσας, Πάννης Μετζικώφ, Διονύσης και Βασίλης Φωτόπουλος, Απόστολος Βέττας, Νίκος Σαχίνης, Βακαλό, κοστούμια σχεδιασμένα από το Νίκο Εγγονόπουλο. Ανάλογα με τις θεματικές ενότητες, θα συμπεριληφθούν και ανάλογα κοστούμια. Υπάρχει μια επιθυμία να γίνει κυλιόμενη η έκθεση αλλά ακόμα είμαστε στα σχέδια. Στόχος μας είναι η έκθεση που θα πραγματοποιηθεί στο Βασιλικό Θέατρο να λειτουργεί για 2 ή και παραπάνω χρόνια.

Στην προηγούμενη έκθεση, επιθυμία ήταν να συμπεριληφθούν όσο το δυνατόν περισσότεροι ενδυματολόγοι και επρόκειτο για κοστούμια διαφόρων εποχών ανακατεμένα στο χώρο. Στη νέα έκθεση, θα υπάρχουν θεματικές ενότητες.

Οι χώροι πέραν του Βεστιαρίου που μπορεί κανείς να συναντήσει θεατρικά κοστούμια. Ανεβαίνοντας στο Φουαγιέ για να μπεις στην κεντρική αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών εκτίθενται μόνιμα κάποια κοστούμια. Υπάρχουν μικρές ενότητες στη Μονή Λαζαριστών και στο Βασιλικό Θέατρο που μπορεί να δει όποιος επισκέπτεται τα θέατρα για να παρακολουθήσει μια παράσταση.

Η πολιτική του Κρατικού Θεάτρου για τη διαχείριση των κομματιών του Βεστιάριου είναι αυτής της εξωστρέφειας και της συνεργασίας με σκοπό την καλύτερη δυνατή ανάδειξη και ταυτόχρονη διαιώνιση των κοστούμιών. Στις 15 Μαρτίου και για 2 εβδομάδες περίπου, στις εκθεσιακές βιτρίνες του ΟΤΕ θα εκτεθούν κάποια κομμάτια της μελλοντικής έκθεσης στο Βασιλικό Θέατρο που προανέφερα. Τα κομμάτια δεν θα ξεπερνούν τα 12 και επιθυμία μας είναι να γίνει ευρύτερα γνωστός ο ενδυματολογικός πλούτος του Κρατικού. Μιλάμε για ένα καθημερινό πέρασμα που δίνει την ευκαιρία στους ανθρώπους να χαζέψουν τα ρούχα ακόμα και αν δεν επισκεφτούν το θέατρο για να δουν κάποια παράσταση και τους παρακινεί να προσέλθουν στην προσεχή έκθεση.

«Γραμμή, σχέδιο, κόψιμο, χρώμα, χαρακτήρας, οφείλουν να συνταιριαστούν σ' ένα υπεύθυνα αρμονικό και οργανωμένο σύνολο. Ευθύνη του σκηνοθέτη είναι να βρίσκεται ως διάμεσος μεταξύ ηθοποιού και ενδυματολόγου, σα μαέστρος που ισορροπεί την εικόνα.» Την άποψη του Σωκράτη Καραντινού φαίνεται να ενστερνίζεται απόλυτα και η κ. Χατζηιακώβου. Οι γνώστες του θεάτρου αναμένουν να δουν τη δουλειά ενός σημαντικού καλλιτέχνη, σκηνογράφου- ενδυματολόγου. Με το πέρασμα του χρόνου, αλλάζει η προσήλωση μόνο στο σκηνοθέτη ή στον πρωταγωνιστή. Τα κοστούμια σε συνεργασία με τον σκηνοθέτη υποβοηθούν την παράσταση, είναι μια δήλωση και μια ερμηνεία. Σε μια πετυχημένη παράσταση, η συνεργασία των δύο, σκηνοθέτη και ενδυματολόγου, φέρνει το άριστο αποτέλεσμα γιατί αν θυμάσαι μόνο τα κοστούμια, ίσως κάτι να μην πήγε καλά. Τα πρώτα χρόνια, άλλωστε, τις αφίσες των παραστάσεων τις σχεδίαζαν οι σκηνογράφοι- ενδυματολόγοι οπότε το αισθητικό αποτέλεσμα είχε μια κοινή γραμμή.

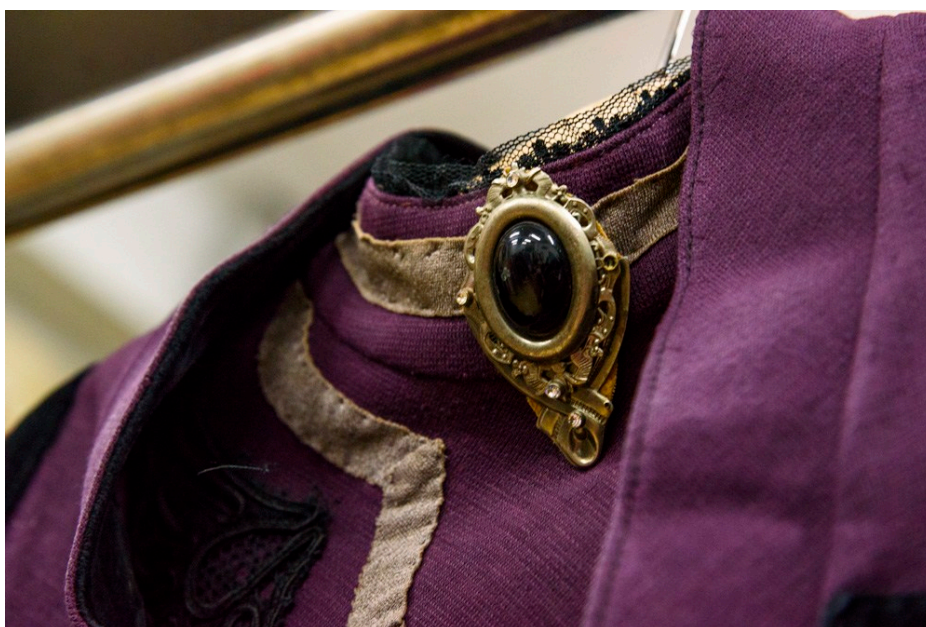
Σε μια περίοδο κρίσης ίσως φαντάζει άπιαστο όνειρο η διεκδίκηση ενός Μουσείου θεατρικών κοστούμιών, η προστασία όμως ενός ενεργού και αναγεννώμενου κομματιού πολιτιστικής ιστορίας δεν έβλαψε ποτέ κανέναν.

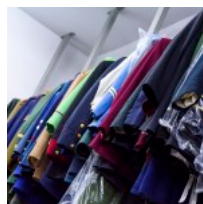

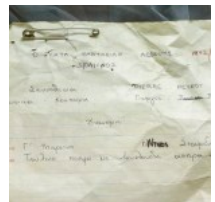
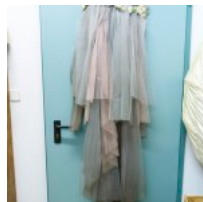

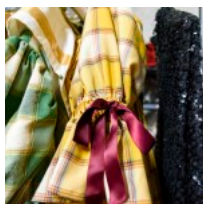

Γιώτα Κωνσταντινίδου

Ζω περίπου 30 χρόνια σ' αυτή την πόλη, δηλαδή όλη τη ζωή μου. Τόσο που όταν ταξιδεύω να μη χαλαρώνω πουθενά, αλλά με το που πατάω το πόδι μου στη Θεσσαλονίκη να "ανασαίνω" λυτρωτικά. Όχι, δεν είναι ερωτική ή τέλεια πόλη, είναι πολυπολιτισμική, συμπλεγματική, αντιφατική, γι' αυτό ταυτίζουμε εύκολα το είναι μας μ' αυτή. Τελείωσα τη Φιλολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο και ασχολήθηκα ένα χρόνο με την ειδική αγωγή. Τυχαία δημοσιεύτηκε μια κριτική μου για τον Ντοστογιέφσκι, άρχισα να παίρνω τις πρώτες συνεντεύξεις και να γράφω άρθρα σε sites και blogs, Θεσσαλονίκη και Αθήνα. Πετυχημένη συνέντευξη είναι εκείνη που ο συνομιλητής θα σου ανοίξει νέα παράθυρα σκέψης, προβληματισμού και εκείνος θα θυμάται τη φωνή σου. Καθώς μεγαλώνω μαθαίνω να ζω χωρίς τον πατέρα μου και να επαναλαμβάνω τη πιο σημαντική παιδαγωγική έννοια που διδάχτηκα, "να αποδέχομαι την ετερότητα του άλλου".